Evaluarea inițială

prof. dr. NEGOIȚĂ Iolanda – Magdalena
prof. dr. SINGUREANU Nicoleta

Evaluarea inițială este o etapă de diagnostic aplicată la începutul anului școlar pentru a stabili nivelul de cunoștințe și lacunele elevilor. Aceasta oferă profesorilor date concrete pentru a adapta predarea. Evaluarea educațională este un proces încorporat în curriculum care permite o judecată asupra performanței elevilor pe baza informațiilor obținute, prelucrate, analizate și comparate cu criteriile stabilite anterior.

Un reper teoretic fundamental pentru acest tip de evaluare este postulatul psihopedagogului David Ausubel: ***„Ceea ce influențează cel mai mult învățarea sunt cunoștințele pe care elevul le posedă la plecare. Asigură-te de ceea ce el știe și îndrumă-l în consecință”.***

În contextul procesului de învăţământ, abordat din perspectiva paradigmei curriculumului, strategia de evaluare iniţială constituie premisa reuşitei pedagogice în orice activitate de instruire.

Evaluarea este o parte integrantă a procesului de predare-învățare. Nu este sfârșitul procesului, ci mijloacul de îmbunătățire a acestuia, deoarece numai prin intermediul unei evaluări adecvate se pot lua decizii care să sprijine în mod eficient elevii. Evaluarea inițială este un factor cheie pentru ca profesorul să cunoască punctul de plecare de la care începe procesul de învățare.

Diagnosticul sau evaluarea inițială se efectuează pentru a prezice o performanță sau pentru a determina nivelul aptitudinilor înainte de procesul educațional. Evaluarea reprezintă încercarea de a determina care sunt caracteristicile elevului înainte de elaborarea programului, cu scopul de a-l localiza la nivel, de a-l clasifica și de a adapta individual nivelul de pornire al procesului educațional.

Evaluarea inițială este prima etapă din procesul educațional prin care se stabilesc nivelul de cunoștințe și potențialul de învățare al elevului la începutul unui nou an sau program școlar.
Funcțiile evaluării inițiale sunt:

- Funcţia diagnostică: Identifică volumul, calitatea cunoștințelor anterioare, abilitățile deținute, dar și eventualele **lacune, erori sau neînțelegeri** din parcursul școlar trecut;

- Funcția prognostică (predictivă): Estimează potențialul viitor de învățare al elevului și anticipează **gradul de reușită** în raport cu noile unități de conținut care vor fi predate;

- Funcția de reglare/orientare: Oferă profesorului reperele clare pentru a selecta conținuturile, a proiecta strategii didactice diferențiate și a planifica eventuale **programe de recuperare** sau remediere;

Evaluarea inițială nu are rol de control sau de notare pentru clasament, ci urmărește adaptarea metodelor de predare. Ea oferă baza pentru crearea unor module de recuperare sau a unui plan personalizat de învățare.

Funcţia sa generală, de diagnoză şi prognoză, este realizată în sens pozitiv în măsura proiectării unor obiective care vizează cunoaşterea stadiului atins în învăţare de clasa de elevi, la începutul unei activităţi de instruire, determinată temporal la nivel de lecţie, capitol, modul de studiu, semestru şcolar, an sau treaptă de învăţământ etc. Se are în vedere faptul că aceasta urmărește cunoaşterea obiectivă a stadiului real atins în învăţare de clasa de elevi, exprimat în termeni de conţinuturi, deprinderi, strategii cognitive – de bază şi de competenţe dobândite în timp la un nivel adecvat, în raport de disciplina şi treapta de învăţământ respectivă şi de vârsta şcolară şi psihologică.

Printre caracteristici specifice ale evaluării inițiale se numără:

- ✓ **Absența notării oficiale:** Rezultatele evaluării inițiale **nu se trec în catalog**. Acest aspect teoretic este esențial pentru reducerea anxietății specifice testărilor și pentru asigurarea unei acurateți maxime a rezultatelor (elevul nu este tentat să copieze).
- ✓ **Centrarea pe premisele învățării:** Testul inițial nu verifică întreaga materie anterioară de dragul memorării, ci selectează strict acele elemente de bază (ancore cognitive) fără de care noul program de instruire nu poate fi integrat.

Evaluarea inițială este un factor cheie pentru ca profesorul să cunoască punctul de plecare de la care începe procesul de învățare. Evaluarea inițială este cea care se face înainte de începerea procesului de predare – învățare, pentru a verifica nivelul pregătirii elevilor pentru că se confruntă cu obiectivele pe care se așteaptă să le atingă.

Adevărata evaluare necesită o cunoaștere detaliată a elevului, a procesului, cu scopul de a adapta activitatea profesorului (metode, tehnici, motivație), design pedagogic (obiective, activități, sistem de învățământ), nivelul cererii și chiar proiectul educațional pentru fiecare elev ca o consecință a individualității lor.

Procesul de predare-învățare necesită evaluarea diagnosticului făcând previziuni care să permită acțiuni preventive și pentru a facilita evaluări ale valorii de referință personalizate. Acțiunea preventivă este legată de predicții despre performanța viitoare a elevilor.

Etapele procesului de evaluare inițială sunt:

- Colectarea informațiilor: realizată prin aplicarea de teste scrise, probe orale, observații sistematice sau analize ale portofoliilor din anul precedent.

- Analiza și interpretarea datelor: evaluarea calitativă a modului în care elevul a rezolvat sarcinile și identificarea cauzelor din spatele greșelilor.

- Luarea deciziilor pedagogice: stabilirea programelor de intervenție (recuperare individuală, re-predarea unor concepte fundamentale sau, dimpotrivă, accelerarea parcursului pentru elevii capabili de performanță).

Scopul evaluării iniţiale este cu atât mai bine atins, cu cât reuşim să-i determinăm pe elevi să fie receptivi şi să înţeleagă importanţa evaluării şcolare, pentru ca ei să trateze cu seriozitate rezolvarea sarcinilor propuse, să le fie trezită motivaţia cunoaşterii şi dorinţa soluţionării corecte a problemelor enunţate. Înţelegând-o ca un exerciţiu util activităţii de învăţare şi nu ca o evaluare propriu-zisă care implică emoţii, mai ales că rezultatele nu se consemnează în catalog, elevii se pot concentra liber asupra rezolvării itemilor propuşi şi astfel rezultatele pot reflecta în mod obiectiv dacă elevii au pregătirea necesară creării premiselor favorabile unei noi învăţări. Se pune accentul pe acele noţiuni şi aptitudini ce vor folosite în predarea noii materii.